

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך תשע"ה 2014-2015

שם הקורס: מערכת החינוך ואתגר השונות: מיון, הפרדה ושילוב

מס' קורס: 129-2-0631

שם המרצה: ד"ר יריב פניגר

יעדי ההוראה:

בקורס זה נעמוד על המתח שבין הפרדה ושילוב במערכות חינוך מודרניות, תוך דגש על מערכת החינוך הישראלית. הקורס יעסוק בנושאים כגון הקבצות, הסללה ואינטגרציה חברתית בבית הספר. אחת השאלות המרכזיות שיועלו לדיון בסמינר היא שאלת שוויון ההזדמנויות. באמצעות מחקרים אמפיריים ננסה נעמוד על היבטים שונים של שוויון הזדמנויות הן תחת מדיניות של הפרדה והן תחת מדיניות המקדמת שילוב.

פרשיות לימודים:

- מבוא - מיון, הפרדה ושילוב במערכות חינוך מודרניות
- התרחבות, מיון והפרדה - ארה"ב בתחילת המאה העשרים, ישראל בשנות החמישים והשישים
- הסללה והקבצה - רציונאל חינוכי ומשמעויות חברתיות
- שינויים במדיניות ההסללה - ממסלולי לימוד מובנים ל"בחירת" מקצועות לימוד
- הויכוח על ביטול ההסללה
- אינטגרציה חברתית בבית הספר
- הפרדה מגדרית בבית הספר

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **	
חובה	נכחות והשתתפות - 20%
	דוחות קריאה - 30%
	עבודה מסכמת - 50%
	סה"כ - 100%

רשימה ביבליוגרפית:

עברית
שביט, י. 1992. הסללה והתרחבות שיעורי הלמידה של ערבים ויהודים בישראל. בתוך: א. יוגב (עורך), <i>התפשטות ההשכלה בישראל</i> . תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב והוצאת מסדה, עמ' 69-79.
איילון, ח. 2000. זכות הבחירה ואי-השוויון בחינוך: היבטים חברתיים של הרפורמה במבנה הלימודים בחטיבה העליונה. בתוך ח' הרצוג (עורכת), <i>חברה במראה</i> (עמ' 125-146). תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב, הוצאת רמות.
מזרחי, נ., גודמן, י. ופניגר, י. "הם 'פריקים' ואנחנו 'ערסים'": שלילתם של אתניות ומעמד בתפיסת תהליכי הסללה בבתי ספר בישראל. נמצא באתר הקורס.
פינסון, ה. שיח ניאו ליברלי ופרקטיקות ריבוד בבית ספר ערבי: שליטה או העצמה? נמצא באתר הקורס.
רש. נ. וכפיר, ד. 2004. מיזוג חינוכי בישראל: שלושים שנים של מדיניות הסננית בצל אידיאולוגיה משתנה. <i>מגמות</i> מ"ג (1).
מרום, מ., בר-סימן טוב ק., קרון א. וקורן פ. 2006. <i>שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים במערכת החינוך הרגילה - סקירת ספרות</i> . מכון ברוקדייל.
פניגר י. פסיכולוגיה, הסללה ואי-שוויון: הרפורמה בבתי הספר המקיפים הדתיים כמקרה מבחן. נמצא באתר הקורס.

* יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים.

** אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר.

*** על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם.

English

Cahpaman, D. L. 1988. *Schools as Sorters: Lewis M. Terman, Applied Psychology, and the Intelligence Testing Movement, 1890-1930*. New York and London: New York University Press. Chapter 2, pp. 39-64.

Schiller K. S. 2007. Tracking. In: G. Ritzer (ed.) *Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Blackwell Reference Online.

Hallina M. T. 1994. Tracking: From Theory to Practice. *Sociology of Education* 67: 79-84.

Oekes, J. 1994. More than Misapplied Technology: A Normative and Political Response to Hallinan on Tracking. *Sociology of Education* 67: 84-89.

Tach L. M. and Farkas G. 2005. Learning-Related Behaviors, Cognitive Skills, and Ability Grouping when Schooling Begins. *Social Science Research* 35: 1048-79.

Yonezawa, S., Stuart Wells A. and Serna I. 2002. Choosing Tracks: "Freedom of Choice" in Detracking Schools. *American Educational Research Journal* 39: 37-67.

Gamoran, A. 2004. Classroom Organization and Instructional Quality. Pp. 141-155 in M. C. Wang and H. J. Walberg (Eds.), *Can Unlike Students Learn Together? Grade Retention, Tracking, and Grouping*. Greenwich, CT: Information Age Publishing.

Loveless T. 1999. Will Tracking Reform Promote Social Equity? *Educational Leadership* 56(7): 28-31.

Goldsmith P. A. 2004. Schools' Role in Shaping Race Relations: Evidence on Friendliness and Conflict. *Social Problems* 51: 587-612.

Kavale, K. A. and Mostert M. P. 2003. River of Ideology, Islands of Evidence. *Exceptionality* 11: 191-208.

Riordan, C. 2007. Schools, Single-Sex. In: G. Ritzer (ed). *Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Blackwell Reference Online.

Feniger, Y. 2010. The Gender Gap in Math and Science: Does Same-Sex Education Make a Difference? *Sex Roles*.

McDermott, R., Goldman, S. and Varenne, H. 2006. Cultural Work of Learning Disabilities. *Education Researcher* 35: 12-17.

Mickelson, R. A. and Everett, B. J. 2009. Neotracking in North Carolina: How High School Courses of Study Reproduce Race and Class-Based Stratification. *Teachers College Record* 110 (3): 535-570.

**Ben-Gurion University of the Negev
The Faculty of Humanities and Social Sciences**

Syllabus

Department of Education   2014-2015

Course Name: The Education System and the Challenge of Diversity

Course Number: 129-2-0631

Lecturer: Dr. Yariv Feniger

Goals:

The course explores the tension between differentiation and inclusion in modern education systems, with a special emphasis on the Israeli setting. We will discuss topics such as ability grouping, tracking and social integration. Using empirical studies we will examine equality of educational opportunities under educational policy of inclusion and under educational policy of differentiation.

Course Chapters:

- Introduction: expansion, inclusion and differentiation
- Expansion and differentiation: the cases of the US and Israel
- Tracking and ability grouping
- From rigid tracks to “freedom of choice”
- The tracking wars
- School integration
- Single-sex vs. coeducation

Requirements:

Components of final grade:	
Participation	20%
Reading reports	30%
Final paper	50%
Total	100%

Bibliography:

Hebrew

שביט, י. 1992. הסללה והתרחבות שיעורי הלמידה של ערבים ויהודים בישראל. בתוך: א. יוגב (עורך), *התפשטות ההשכלה בישראל*. תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב והוצאת מסדה, עמ' 69-79.

איילון, ח. 2000. זכות הבחירה ואי-השוויון בחינוך: היבטים חברתיים של הרפורמה במבנה הלימודים בחטיבה העליונה. בתוך ח' הרצוג (עורכת), *חברה במראה* (עמ' 125-146). תל-אביב: אוניברסיטת תל-אביב, הוצאת רמות.

מזרחי, נ., גודמן, י. ופניגר, י. "הם 'פריקים' ואנחנו 'ערסים'": שלילתם של אתניות ומעמד בתפיסת תהליכי הסללה בבתי ספר בישראל. נמצא באתר הקורס.

פינסון, ה. שיה ניאו ליברלי ופרקטיקות ריבוד בבית ספר ערבי: שליטה או העצמה? נמצא באתר הקורס.

רש. נ. וכפיר, ד. 2004. מיזוג חינוכי בישראל: שלושים שנים של מדיניות הסננית בצל אידיאולוגיה משתנה. *מגמות* מ"ג (1).

פניגר י. פסיכולוגיה, הסללה ואי-שוויון: הרפורמה בבתי הספר המקיפים הדתיים כמקרה מבחן. נמצא באתר הקורס.

English

Cahpaman, D. L. 1988. *Schools as Sorters: Lewis M. Terman, Applied Psychology, and the Intelligence Testing Movement, 1890-1930*. New York and London: New York University Press. Chapter 2, pp. 39-64.

Schiller K. S. 2007. Tracking. In: G. Ritzer (ed.) *Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Blackwell Reference Online.

Hallina M. T. 1994. Tracking: From Theory to Practice. *Sociology of Education* 67: 79-84.

Oakes, J. 1994. More than Misapplied Technology: A Normative and Political Response to Hallinan on Tracking. *Sociology of Education* 67: 84-89.

Tach L. M. and Farkas G. 2005. Learning-Related Behaviors, Cognitive Skills, and Ability Grouping when Schooling Begins. *Social Science Research* 35: 1048-79.

Yonezawa, S., Stuart Wells A. and Serna I. 2002. Choosing Tracks: "Freedom of Choice" in Detracking Schools. *American Educational Research Journal* 39: 37-67.

Gamoran, A. 2004. Classroom Organization and Instructional Quality. Pp. 141-155 in M. C. Wang and H. J. Walberg (Eds.), *Can Unlike Students Learn Together? Grade Retention, Tracking, and Grouping*. Greenwich, CT: Information Age Publishing.

Loveless T. 1999. Will Tracking Reform Promote Social Equity? *Educational Leadership* 56(7): 28-31.

Goldsmith P. A. 2004. Schools' Role in Shaping Race Relations: Evidence on Friendliness and Conflict. *Social Problems* 51: 587-612.

Riordan, C. 2007. Schools, Single-Sex. In: G. Ritzer (ed). *Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Blackwell Reference Online.

Feniger, Y. 2010. The Gender Gap in Math and Science: Does Same-Sex Education Make a Difference? *Sex Roles*.

Mickelson, R. A. and Everett, B. J. 2009. Neotracking in North Carolina: How High School Courses of Study Reproduce Race and Class-Based Stratification. *Teachers College Record* 110 (3): 535-570.